

Gazeta este de două ori pe săptămână, adică: Mercuria și Sâmbăta, Fieea cându se va pute. — Pretiu loru este pe 1 anu 10 f.; pe diumetate a. 5 f. m. c. înaltru Monarchiei.

GAZETA

Pentru tieri stralau 7 f. pe 1 sem., si pe anulu întregu 14 f. Se prenumera la tote peste c. r., cum si la toti cunoscuti nostri DD. corepondinti. Pentru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c.

TRANSILVANIA.

Monarchia Austriaca.

TRANSILVANIA.

Brasiovu, 27. Aprile n. Serenitatea Sa Domnulu gubernatoru si comandantu generalu de artileria *Principe Carolu de Schwarzenberg* sosi eri aici noptea catra 2 ore in deplina sanatate. Astadi avura onore siefii deosebitelor bransie a fi primiti de Serenitatea Sa in audientia, era dupa prandiu va calatori la Zaizonu unde va petrece mai multe zile pentru lustrarea deprinderilor in arme a militiei concentrate spre scopulu essercitiilor militari, a infanteriei conte Hartmann-Clarstain.

Din romantică vale a Hatiegului, 5. Martie a. c. Aceasta tieră classica, ce se pôte privi ca o cetate a naturei, circumdata cu muri naturali, presarati cu vii, fructe, pasiuni, si fenatie parte, parte cu silbe de gorunu, bradi, fagi, si cu alti arbori de varie specie.

Aceasta vale se spala de 3 riuri principali, unulu ce curge de catra resaritu din muntii Giului, altulu de catra médiadi din muntii Clopotivei, eara alu 3-lea dela apusu; si toti trei se combina la Orlia, unde ca printr'o poarta a unei cetati stracuranduse, si luandusi numele Streiu, murmurandu cu iutiela curgu spre nordu in Muresiu. Aceasta tieră crucisitata de patru drumuri, unulu din Banatu preste Pôrta de feru (la Marmore), altulu din Romaniă preste passulu Vulcanu, alu 3-a de catra Orestia preste dialulu Hatiegului, si alu 4-a de catra Hunedôră preste Silivasiu, si tote patru se completescu in noua piatia pardosita a Opidului Hatiegu, are multe insemne de gloria, multe de dörere si superare, alte de bucuria. Mnntele Retediatu — care, ca unu turnu astronomicu, pomposu ilumina valea Hatiegului, e martorulu afectiuniloru acestora.

Pe acestu pamentu clasicu ingrasiatu cu sangele victoriosiloru strabuni se afla cele mai numeroase ruini antice, care dovedescu cultură, si industria cea sublîma a parentiloru nostri. Martore suntu aici Ulpiă Traiana, Aurelia, si alte mai multe cetatiuie, cure acumu repausiédia in ruine, in care ne vedemu gloriă apusa a strabuniloru nostri, a carora acumu cei mai numerosi stranepoti se afla orbecandu in necultura, far' de scoli, si industria, de candu prin masterile timpuri trecute nobilimea noastră, parasi sinulu maicei sale, si se alipi de alta mama straină.

La asta misera sörte ajunseramu si nici preotimea nu era scutita de ea, care nici intr'unu tienutu alu dieceseloru besericeii nostre nu se afla mai paupera, fara venituri, ca aicea.

Observediu mai incolo, ca aicea intregile comunitati nobile scutite pene la revolutiune de greutatile publice, ne avendu indemnatori nu cugetara macaru vr'o scöla in comunele loru a redica, si asia se afla in nesciintia, ca si ceealalti frati fosti iobagi, unii dintre ei invetiandu supsera spiritulu celora de care se alipira.

In organizatiunea moderna se vede lucindu o stea demna de tota stimă, G. B. suptu cercualu comisariu. Acestu barbatu cu unu zelu esemplaru indémna pe oamenii a si face scöle, si asi invatia pruncii sei, si in satele cerculuiu seu se vede, ca invatia prunci; demanda judiloru a direge calile pe sate, a implanta pomi pe marginea drumului ca si pe aiurea; oamenii 'lu ascultara si facura si atata era amatu de toti, catu poporulu nici astadi ilu uita. —

Dupa curunda ducere a dînsului de aicea, resari altu Lucaferu ilustru, si anume Rss. D. *Stef. Moldovanu* vicariu Hatiegului. D. Sa ca unu parinte adevratu cu unu zelu angerescu, neobositu visita parochiile Dsale subalterne, conscrise averile besericiloru, si venitele preotiloru; minunatu descrie si numeroşele ruini ale cetatiloru antice din valea Hatiegului, precum se vede din Foia Gazetei de Transilvania; parintesce indemnă oamenii asi face scöle comunale, spre asi in-

vatia pruncii in frica lui Dumnedieu, si prevediund lipsa cea mare de dascali abili pe sate, cugetă si ne incetatu starui infintiarea scölei preparandiale in Hatiegu pe 3 ani, si midiloci a mai fi inca pe 3 ani, o prevediu cu 2 dascali harnici, anume cu R. D. B. Demusanu, si cu R. D. S. Ulpianu absoluti teologi, earii ca nesce barbatii abili sémna spiritulu sciintieloru, in inimile apröpe la 100 de studenti, indémna mai incolo D. preotii a se prenumera la jurnale, si la alte carti folositoare, a le lege, si asia acum vedi Gazetele in manile mai multora, oare mai nainte numai vicariloru, si protopopiloru era in usu. Nusi pregetă Dsa a visita desu scölele pe sate, unde peste cursu de eara unu dascalu, sau si preoti mai desteri, invatia prunci, si alte ne numerate bune folositoare, si invetiaturi sante, si morale impartia subalterniloru preoti; si popöreloru sie incredintiate lasă esemplu de purtare morala.

Dupa ce Maiestatea Sa Imperatulu se indură alu intari de canonicu in Lugosiu, dea Dumnedieu, ca vicariatulu Hatiegului se fia prevediutu cu altu asemenea vicariu, care sentimentele acestuia crescine si sante, se nu le lase a se alina in leagenulu de mai nainte. Speramu totusi, ca Dsa macarcă cu trupulu se depărta de aicea; dara cu spiritulu si operatiunea, nu se va depărta! Si mai incolo multu va opera pentru fericirea vicariatulu acestuia, Dumnedieu se'lu tiena in pace, sanetosu, onoratu, si fericitu intru zile indelungate, numaj tardiu plinu de merite se obtinue coronă divina, si inimile preotiloru si ale äiloru vicariatulu din Hatiegu voru fi pentru Dsa monumentu, nestersu si suvenire eterna. —

N. P. Tiarina, p. g. c.

Lugosiu, 15. Aprile n. In 12. Aprile n. adica in Dumineca Floriloru prea-luminatu Maria Sa Dn. Eppu inaintea unui conflucus mare de demutari, si multime de poporu au instalatn pre patru DD. Canonici in stalele canonice — eara alu 5-lea Vasilié Moldovanu parochulu Araduluf din causă neputintii ce l'au cuprinsu nu sau instalatu acum, pene la alta renduiala; — despre decursulu instalatiunei de alta data vei primi. —

De sub Dumbrava, 6. Aprile 1857. Datele statistice din distriptulu gubernementale al Urbei mari, credu, ca voru afla interesu in colönele Gazetei, de nu din alu respektu, macar pentru aceé, ca in acesta locuescu jumetate milionu de romani.

Acestu distriptu se estinde pe 611.8 miliaru □, cu 1,472,174 de locuitori, — intre cari numai 1317 sunt straini. — Custa din 1108 comune catastrale. — 8 cetati, 87 opide, 1015 sate, 269 Predii-Puste. — Locuitori dupa relegiune suntu: Catolici de ritulu romanu-latinu 237,298, catolici de ritulu grecu. 185,151, neuniti 372,776, de confes. augustana 87,474, elvetica 548,242, moiseni 39,916. — Earu dupa national. germani 61,846, magiari 788,079, sciai 81,865, romani 493,918, cigani 6133, evrei 39,916. — Din respektulu admin. acestu distriptu, — pe lenga cetate Urbea mare — se imparte in 6 comitate, era acéstea in 36 cercundarie, si 4 cerc. de cetati. Terit. cetatei Urbei mare cuprinde in sine, cu prediile Salca si Wolfulu 0.2. militare □. Comitatele: Biorea da Sudu 145.5. Aradulu 97.1. — Bicisiu-Cenandulu 101.3. Biorea de nordu 112.2. Sabolciulu 52.7. si in fine Satumarele 102.6. miliaru.

Din resp. cultivaroi, teritoriulu de 5,348,234 de jngere catastrare, se subimparte in 2,109,897 de aratura, — 915,863 de falcastre si gradini, — 983,306 de pasciune, — 49,426 de vinii, — 1,166,155 de selba, — 123,624 jngere catastrare de trestiaru, rituri. —

Evolvare operatelorü desgraunari pam. funduriloru, cadé pe anul 1856, si este in favore a 1467 de indiv., pentru 1036 de comune, pe 31,456^{95/96} agric. urbaniari (fosti), si 63,588 posesiuni incuilitinare, — in capitale de 19,121,079 f. si in rente 7,046,476 f., lapalța 26,167,555 f. m. c. si acesta pe temeiu a 3066 de operate de desdaunare urb. licuidate; — si o mare parte a acestoru bani s'au sertfitu economiei agricultorare. — (Dupa P. O. Z.)

